

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА МЕДИИТЕ СЪС СЪДА
из „НАРЪЧНИК ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА ОРГАНИТЕ НА
СЪДЕБНАТА ВЛАСТ С МЕДИИТЕ“

към Комуникационна стратегия на съдебната власт 2014-2020

Стратегията е изготвена в рамките на проект “Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната власт”, договор №К13-15-1/04.12.2013 г.

ПРАВИЛА, ПРИЛОЖИМИ ПО ВРЕМЕ НА СЪДЕБНАТА ФАЗА НА
НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО

4.1. Публичният характер на съдебните заседания е основен правен принцип, уреден в чл. 121, ал. 3 от Конституцията на РБ. Принципът, според който правосъдието трябва да се осъществява по публичен начин, е уреден и в член 6 от Европейската конвенция за правата на човека (Конвенцията);

4.1.1. Всяко лице има право на неприкосновеност на личния и семейния си живот, както е гарантирано в член 8 от Конвенцията. Това право трябва да се съпътства от свобода на изразяване, включително правото на всеки човек да получава и предава информация;

4.1.2. Принципите в (4.1.) и в (4.1.1.) имат еднаква тежест. От съда, който гледа делото, зависи как да се намери баланс между свободния достъп до съдебната зала и защитата на другите права, посочени в Конвенцията, при положение, като се има предвид, че публичният характер на съдебните заседания неизбежно води до нарушаване, в известна степен, на задължението да се зачита личният и семейният живот;

Свободата на изразяване е уредена в член 10 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

В съответствие с член 6 от Европейската конвенция за правата на човека: "пресата и публиката могат да бъдат отстранявани по време на целия или на част от съдебния процес в интерес на нравствеността, обществената и националната сигурност в едно демократично общество, когато това се изисква от интересите на непълнолетните лица или за защита на личния живот на страните по делото или ако съдът счита това за извънредно необходимо в случаите, в които поради специални обстоятелства публичността би нанесла вреда на интересите на правосъдието".

По принцип, това са същите основания, на които свободата на изразяване може да бъде ограничена, както е предвидено в член 10 от Конвенцията, Фактори, които са от значение при вземането на решение дали да се ограничи или забрани достъпа до съдебната зала: правото на страните в производството на зачитане на личния и семейния живот; поддържане на реда в съда; националната сигурност; естеството на делото (наказателно, гражданско или административно); правото на всеки човек на справедлив съдебен процес; презумпцията за невинност; фактът, че страните се влияят от присъствието на медиите, особено на аудиовизуалните медии; необходимост съдебната власт да функционира правилно; авторитетът, независимостта и безпристрастността на съдията.

4.2. Заседанията трябва да бъдат достъпни за всички, включително и за медиите. Въпреки това, съдът трябва да прецени, в зависимост от случая, дали достъпът на обществеността до съдебната зала трябва да бъде ограничен или отказан. Председателят на състава има право да налага забрани или ограничения в зависимост от характера на висящото дело. Ако председателят на съдийския състав реши да откаже достъп на обществеността и на представителите на средствата за масова информация до съдебната зала по време на заседанието, той е длъжен във всички случаи да оповести причините за това си решение;

4.3. Ако присъстващите лица надхвърлят капацитета на съдебната зала, председателят на състава може да реши да ограничи достъпа. Независимо по какъв критерий се решава кой може и кой не може да присъства на съдебно заседание, в съдебната зала трябва да останат и няколко представители на медиите.

5. Общи правила за присъствието на медиите в съда и достъпа им до съдебни заседания

5.1. Публичните съдебни заседания винаги са достъпни за журналисти без технически средства за запис;

5.2. Съдебните заседания са закрити (непублични), когато това е предвидено по закон или всеки път, когато председателят на състава е обявил, че заседанието е закрито, като е посочил основанията на закона;

5.3. В съдебната зала може да се заснема филм, да се правят снимки и аудиозаписи само със съгласието на председателя на съдийския състав. Фоторепортерите и радио- и телевизионните екипи трябва предварително да поискат съгласие за достъп до съдебната зала (препоръчително 24 часа преди заседанието) от службата за информация и връзки с обществеността на съда, като трябва да се посочат случаите, за които те желаят да направят записи;

5.3.1. Ако им бъде предоставен достъп до съдебната зала, представителите на медиите имат право да направят видео- и аудиозаписи по време на съдебното заседание със съгласието на председателя на съдийския състав на един или няколко от следните моменти: съдийският състав влиза в залата, председателят на съдийския състав открива заседанието – не повече от 2-3 мин.

Председателят на съдийския състав решава до каква степен средствата за масова информация могат да записват и други части от съдебното заседание, различни от горепосочените. Относно горепосочените ситуации, председателят на съдийския състав е длъжен да попита съдебните заседатели, секретаря, страните по делата, вещите лица и преводачите дали не възразяват да се прави запис на одобрените моменти. Тези моменти, срещу които едно от лицата, посочени в този параграф, е възразило, не могат да бъдат записвани;

5.3.2. Не е позволено съдебните заседания да се излъчват на живо;

5.3.3. Не се разрешава да се излъчват записи или изображения, получени без съгласието на председателя на съдийския състав. В случай на нарушаване на тази забрана следва да се уведоми Съвета за електронни медии /СЕМ/;

5.3.4. Препоръчително е видео- и аудиозаписите, както и фотографирането да става от едно и също положение. Съдът може да постави условие как конкретно да бъдат подредени в съдебната зала, за да се гарантира добра институционална атмосфера. С оглед нормално протичане на производството, съдът има право да реши, че допуска само ограничен брой телевизионни екипи, по реда на постъпилите заявки;

5.3.5. Ако представителите на средствата за масова информация не са допуснати в съдебната зала, фоторепортерите имат възможност да правят снимки, а снимачни екипи имат право да снимат преди началото на съдебното заседание, ако е постигнато предварително съгласие и разрешение за снимане от всички посочени в 5.3.1. страни;

5.3.6. Представителите на средствата за масова информация имат право да правят записи извън съдебната зала на места в сградата на съда, които изрично са определени за тази цел от председателя на съда чрез службата за информация и връзки с обществеността.

6. Правила за писмени заявки от медиите във връзка с информация от обществен интерес от съдебни заседания по наказателни производства

6.1. Делата се гледат публично, освен когато законът предвижда друго. На етап съдебно производство представителите на медиите имат по-

широк достъп до информация от обществен интерес, която произлиза от наказателни дела, отколкото на досъдебната фаза;

6.2. Предоставянето на информация от обществен интерес в съдебната фаза може да бъде ограничено в името на морала, на обществения ред или националната сигурност, когато го изискват интересите на непълнолетни лица или с цел защита на личния живот на страните или на други лица. Правото на свободен достъп до информация от обществен интерес може да бъде ограничено и когато при специални обстоятелства съдът счита, че публичността би могла да навреди на интересите на правосъдието;

6.3. По искане на представителите на медиите може да се предостави информация за определената дата на първото съдебно заседание и за следващите дати, за етапа на делото. Предоставя се информация за хода на съдебното следствие, прения, произнасяне, за разпоредените от съда действия по време на заседанията - допускане или получаване на експертиза, разпит на страни и свидетели, произнесени решения;

6.4. Представителите на средствата за масова информация могат да се запознаят с материалите по висящи дела в съда, със съгласието на председателя на съдийския състав, спазвайки реда на заявките и мерките, предназначени да гарантират целостта на документите и то само до степен, до която е възможно да бъдат предоставени. Тези заявки подлежат на одобрение от ПР експерта на съда, който следва да се консултира с председателя на състава или, в негово отсъствие, с председателя на съда;

6.4.1. На представителите на медиите може да се откаже достъп до материалите по делото въз основа на изключенията в 6.2., и отказът трябва да бъде мотивиран.